

Debreceni **S**

Z

E

M

L

E

Tudomány
és kultúra

2022/1

Szerkesztik:

ifj. Barta János *főszerkesztő*

Szerkesztőbizottság: *elnök* Bazsa György;

tagok: Angi János, Baráth Béla, Csorba Péter, Pallai László, Papp Gábor, Pusztai Gábor, Rácz István, Szendrei Ákos,

Udvardy Antal, Virágos Márta

A szerkesztőség címe:

Debreceni Szemle, Szerkesztőségi titkárság

Dancs Ágnes és Udvardy Antal *szerkesztőbizottsági titkár*

Debrecen, Egyetem tér 1. – Postacím: 4002 Debrecen, Pf. 400

Telefon: 06 30 94-37-959

E-mail: szemle@unideb.hu

Kiadja:

A DEBRECENI UNIVERSITAS Nonprofit Közhasznú Kft.

Ügyvezető: Nagy Adrián – Honlap: debreceniuniversitas.hu

Tanácsadó Testület és Szerkesztőbizottság:

Imre László *elnök*

Bazsa György *alelnök*

Baráth Béla

Páles Zsolt

Csorba Péter

Puskás István

Gaál Botond

Rácz István

Gergely Pál

Sipka Sándor

Jávor András

Virágos Márta

Mazsu János

2014-től megjelenik – színes változatban –

a <http://szemle.unideb.hu> weboldalon is

Előfizethető, illetve a megjelenés támogatható

A Debreceni Universitas Kft. 11738008-20061980-00000000 sz. számláján.

Bank neve: OTP Bank Nyrt.

Éves előfizetési díj 2.000 Ft

Árusítás: Alternatív könyvesbolt, Debrecen, Hatvan u. 1.

DEBRECENI SZEMLE

TUDOMÁNY ÉS KULTÚRA

Debrecen és a régió tudományos műhelyeinek folyóirata

XXX. ÉVF.

ÚJ FOLYAM

2022. I. NEGYEDÉV

Az első folyam 1927-től 1944-ig jelent meg.

DEBRECEN MÚLTJÁBÓL ÉS JELENÉBŐL

<i>Orosz István: Ujváry Zoltán emlékezete</i>	3
<i>Lengyel Emese: A debreceni Aranybika sztárprímása – Adalékok idősebb Magyar Imre (1864–1929) pályaképéhez</i>	8
<i>Nyul Imre: Debrecen méltatlanul feledett építészéről</i>	17
<i>D. Molnár István: A pallagi Gazdasági Akadémia 120 éve született magyar–lengyel hallgatójáról</i>	26
<i>Kovács Tünde – Bittner Beáta: A közösségi gazdaság jellemzői és Debrecenben elérhető formái</i>	34

A 2021. ÉVI NOBEL-DÍJAK

<i>Bényei Tamás: Külső- és belső földrajz: Abdulrazak Gurnak Nobel-díja és prózája</i>	44
<i>Gulácsi Zsolt: Klíma modellezés, illetve rendeződés fagyott rendezetlenség esetében: Fizikai Nobel-díj 2011</i>	61
<i>Joó Ferenc – Kathó Ágnes – Udvardy Antal: Kémiai Nobel-díj 2021</i>	72
<i>Czeglédi Pál: A biomassza alapú gazdaság első számú prioritása: az élelmiszerbiztonság (Közgazdasági Nobel-emlékdíj 2021)</i>	83

TANULMÁNYOK

<i>Gselmann Eszter – Vincze Csaba: A matematika irányítói: riport a DAB Matematikai Munkabizottsága 2021. évi ünnepi rendezvényéről a Magyar Tudomány Ünnepén</i>	94
<i>Remete László: Hogyan dobjunk fejet 51% eséllyel?</i>	99
<i>Oláh Márk: Elfújta a szél? – és vissza is fújja? Akár magasabb dimenzióban?</i>	103
<i>Molnár Gábor Marcell: Az egyértelmű cáfolata magasabb dimenzióban</i>	105
<i>Vincze Csaba: Mathesis necesse est: 45 éves a DAB Matematikai Munkabizottsága</i>	108

KÖNYVSZEMLE

<i>Kárpátalja története. Örökség és kihívások. Monográfia. (Brenzovics László, Csatáry György, szerk.) (íjf. Barta János)</i>	112
---	-----

Sándor Mihály – B. Bába Éva: A „DEAC 100” I.–II. kötet. (<i>Sipka Sándor</i>).....	120
Molnár Ernő: A félperiféria ipara és a globális termelési hálózatok (<i>Forray R. Katalin, Kozma Tamás</i>).....	123
<i>E számunk szerzői</i>	127
<i>Contents</i>	128

Támogatóink

Debreceni Egyetem
www.unideb.hu

Debrecen megyei jogú város önkormányzata
www.debrecen.hu

A Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Területi Bizottsága
<http://tab.mta.hu/debreceni-területi-bizottsag>

THE DEBRECEN REVIEW – SCIENCE AND CULTURE

is an academic quarterly that publishes studies in the humanities as well as in the social and natural sciences, focusing on the findings of recent research in these disciplines. Since it appeals to a wide and educated public, it aims to combine scientific exactness with readability in its style.

Drawing upon the centuries-old academic traditions of the city, *Debreceni Szemle* has adopted and continues the legacy of its predecessor with the same title, which was published between 1927 and 1944.

Although *Debreceni Szemle* is mainly reliant on and addresses the intellectuals of the Debrecen region, it also publishes contributions by leading experts both in Hungary and abroad.

In addition, the journal reports on scientific and cultural events of the region, especially on those organized by the University of Debrecen and the Regional Centre of the Hungarian Academy of Sciences. Events related to the city from anywhere in the world are also given detailed coverage.

Debreceni Szemle was launched by Debrecen Universitas (the legal predecessor of the University of Debrecen) in cooperation with the Debrecen Committee (the present Regional Centre) of the Hungarian Academy of Sciences in 1993 with the support of the municipality of Debrecen.

Nyomdai munkálatok: Kapitális Kft., Debrecen
Felelős vezető: Kapusi József ügyvezető
Nyomdai előkészítés: Dancs Ágnes és Udvardy Antal
Megjelenik 2022 márciusában
HU ISSN 1218-022X

DEBRECENI SZEMLE – TUDOMÁNY ÉS KULTÚRA

Tudományos folyóirat, amely a humán és a társadalomtudományok, valamint a természet- és műszaki tudományok minden ágának legújabb eredményeivel – és nem csak a régióban vagy hazánkban elértokről – kívánja megismertetni a széles értelemben vett tudományos értelmiséget. Tanulmányainak tárgyalásmódja: stílusa, nyelvezete olyan, hogy befogadható legyen az illető tudományterületet nem művelő kutató és érdeklődő értelmiségi számára is.

A Debreceni Szemle az ugyanilyen címen *1927 és 1944* között megjelent folyóirat folytatójának tekinti magát, épít a századokon át kisugárzó debreceni kulturális hagyományokra.

A folyóirat támaszkodik a város, a megye és a régió tudományos és kulturális potenciáljára, de *országosan csaknem egyedülálló célkitűzésének* megfelelően a szóban forgó tudományterületek legjobbjai tollából közöl tanulmányokat.

A Debreceni Szemle ugyanakkor hírt ad a város és a régió tudományos eseményeiről (elsősorban a Debreceni Egyetem és a Debreceni Akadémiai Bizottság rendezvényeiről), illetve az ilyen eseményekről bárhol a világon, ha azokban a debrecenieknek lényeges szerepük volt.

A Debreceni Szemlét 1993-ban a Debreceni Egyetem jogelődjét képező Debreceni Universitas, valamint az MTA Debreceni Akadémiai Bizottsága, DAB – (mai nevén: MTA Debreceni Területi Bizottsága) indította újra Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával.

Gerincfelirat